

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Savivaldybių administracijų direktoriams

2015-08-24
I

Nr. (1.16) 7R-
5787

Kopija:
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai

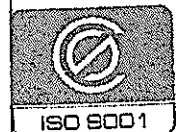
DĖL PIRMINĖS TEISINĖS PAGALBOS ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO

Teisingumo ministerija, įvertinusi 2014 m. savivaldybių institucijų veiklos, organizuojant ir teikiant pirminę teisinę pagalbą, ataskaitų apibendrinimus, pateiktus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų (toliau – Tarnybos), parengė Ataskaitą apie pirminės teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą 2014 m. (toliau – Ataskaita), su kuria galima susipažinti interneto tinklapyje <http://www.teisinepagalba.lt/lt/pirmine/tm/ataskaita/>.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – įstatymas) 7 straipsnio 1 dalies 2, 4 ir 5 punktuose nustatyta, kad Teisingumo ministerija kontroliuoja šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą, organizuoja ir atlieka valstybės garantuojamos teisinės pagalbos stebėseną, teikia rekomendacijas, siekdama užtikrinti vienodą įstatymo taikymą. Įgyvendindama įstatymo nustatytas funkcijas pirminės teisinės pagalbos srityje, Teisingumo ministerija atkreipia Savivaldybių administracijų dėmesį į Ataskaitoje nurodytus šiuos pirminės teisinės pagalbos organizavimo ir teikimo aspektus:

1. Pastebėtina, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. pasikeitus teisiniam reguliavimui asmenys, siekiantys gauti antrinę teisinę pagalbą, turi pateikti teisingumo ministro patvirtintos formos metinę pajamų ir turto deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo ministerija, 2014 m. sausio 8 d. raštu Nr. (1.16)7R-175 paprašė pirminės teisinės pagalbos specialistų besikreipiantiems pareiškėjams padėti užpildyti šią formą pagal pareiškėjų pateiktus dokumentus. Pažymėtina, kad per ataskaitinį laikotarpį Teisingumo ministerija nėra gavusi nusiskundimų iš pareiškėjų, todėl, manytina, jog tokia pagalba asmenims yra teikiama. Rekomenduotina ir toliau, esant pareiškėjų pageidavimui, padėti jiems užpildyti metinės pajamų ir turto deklaracijos antrinei teisinei pagalbai gauti formą pagal jų pateikiamus dokumentus. Siekiant užtikrinti tokių deklaracijų tinkamą pildymą, siūlytina atsižvelgti į 2014-12-17 Teisingumo ministerijoje vykusio susitikimo metu Tarnybų pateiktas rekomendacijas (žiūrėti 2014 m. Ataskaitos priedą).

2. Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į 2014 m. gruodžio 17 d. vykusio asmenų, teikiančių pirminę teisinę pagalbą, ir Tarnybų atstovų susitikimo metu iškeltus pirminės teisinės pagalbos teikimo probleminius klausimus, 2014 m. gruodžio 23 raštu Nr. (1.16)7R-8650 paprašė

savivaldybių pateikti informaciją apie pirminę teisinę pagalbą savivaldybėje teikiančių specialistų skaičių, jų funkcijų pobūdį (ar be pirminės teisinės pagalbos teikimo jiems yra skiriamos ir kitos užduotys) bei kokią specialisto darbo (pareigybės) dalį sudaro pirminės teisinės pagalbos teikimo funkcijos vykdymas.

Iš savivaldybių pateiktos informacijos matyti, jog dažniausiai pirminę teisinę pagalbą teikiantys asmenys atlieka ir kitas teisinio pobūdžio funkcijas, todėl sudėtinga tiksliai išskirti specialisto (specialistų) pirminės teisinės pagalbos teikimui skirtą darbo laiko dalį. Vien tik pirminės teisinės pagalbos teikimo funkcijos vykdymui asmenys yra skiriami didesnėse savivaldybėse, turinčiose didesnę gyventojų skaičių (kartu ir didesnę asmenų, kuriems suteikta pirminė teisinė pagalba skaičių). Kartu tarp pateiktos informacijos apie skiriamą specialisto darbo laiko dalį pastebėti esminiai skirtumai lyginant pirminės teisinės pagalbos teikimui sugaištamą laiką su besikreipusių pareiškėjų skaičiumi. Pavyzdžiui, vienos savivaldybės nurodo, kad pirminės teisinės pagalbos teikimui skiriama tik mažoji specialisto darbo laiko dalis, tuo tarpu kitos – jog didžioji, nors per metus aptarnaujamas panašus pareiškėjų skaičius, arba tas pat specialistų skaičius aptarnauja ženkliai skirtingą pareiškėjų skaičių (vieno specialisto visas darbo laikas skiriamas pirminę teisinę pagalbą suteikti nuo 530 iki 2398 pareiškėjų per metus).

Dalis savivaldybių pažymėjo, kad gaunamos tikslinės dotacijos neužtenka vieno specialisto etato išlaikymui, tačiau iš duomenų apie pareiškėjų skaičių ir skirtą darbo laiko dalį matyti, jog vieno asmens viso darbo laiko skyrimas tik pirminės teisinės pagalbos teikimui (pavyzdžiui, kai per metus pirminė teisinė pagalba teikiama 500 pareiškėjų) būtų neracionalus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, savivaldybėms organizuojant pirminės teisinę pagalbą teikimą rekomenduotina atsižvelgti į įstatymo 15 straipsnio 3 dalį, numatančią, kad pasirenkant konkretų pirminės teisinės pagalbos teikimo būdą turi būti atsižvelgiama į būtinybę užtikrinti pirminės teisinės pagalbos kokybę, efektyvumą ir ekonomiškumą.

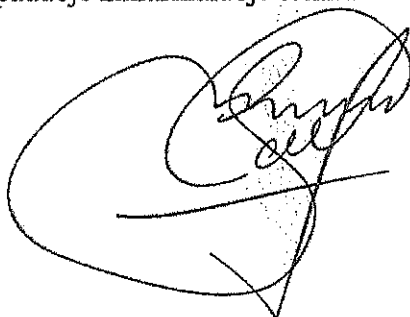
3. Ataskaitos rengimo metu ne visų savivaldybių internetiniuose puslapiuose yra pasiekiami išsami informaciją apie pirminės ir antrinės teisinės pagalbos teikimą, pavyzdžiui, nurodytas tik pirminės teisinės pagalbos turinys, nenurodant, kas yra antrinė teisinė pagalba, nenurodyti antrinės teisinės pagalbos atitinkamos savivaldybės teritorijoje teikimą organizuojančios valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos kontaktai (arba nurodomi neteisingi). Pastebėtina, kad nuo 2015 m. liepos 1 d. antrinės teisinės pagalbos teikimo organizavimą užtikrina ne 5 savarankiškos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos, o Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, turinti skyrius Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Dalis savivaldybių savo svetainėse skelbia turto bei pajamų lygius antrinei teisinei pagalbai gauti. Pažymėtina, kad tokia praktika yra sveikintina, tačiau atkreiptinas savivaldybių dėmesys, jog tokiu atveju pateiktą informaciją būtina atnaujinti pasikeitus teisiniam reguliavimui (pavyzdžiui, padidinus minimalią mėnesinę algą ar pasikeitus nacionalinei valiutai).

4. 2014 m. pirminės teisinės pagalbos specialistų parengtų taikos sutarčių skaičius sumažėjo lyginant su 2013 m. Pastebėtina, kad daugiausiai taikos sutarčių (14) buvo parengtos Šiaulių m. savivaldybės administracijos pirminės teisinės pagalbos specialistų. Pirminę teisinę pagalbą teikiantys specialistai skatinami ir toliau imtis galimų veiksnių siekiant padėti pareiškėjams ginčus spręsti taikiai, taip užtikrinant racionalų ir greitą kilusio ginčo išsprendimą.

5. Pažymėtina, kad, peržiūrėjus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą reglamentuojantį teisinį reguliavimą, buvo priimti Visuomenės informavimo apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą metodikos, patvirtintos teisingumo ministro 2007 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 1R-46, pakeitimai, kuriais savivaldybėms nustatyta paprastesnė ir patogesnė

informavimo apie panaudotas informavimo priemones tvarka, t. y. nebereiks pateikti informavimą patvirtinančių vizualinių įrodymų. Taip pat nustatyta rekomendacinė informacinių pranešimų skelbimo vietinėje ir regioninėje spaudoje žiniasklaidoje tvarka.

Teisingumo viceministras

Giedrius Mozūraitis